

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Čj.: 091 295/99-5074
Signatura: bi1ls402

Oblastní pracoviště č. 9 Hradec Králové
Okresní pracoviště Hradec Králové

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Školské zařízení:	Církevní dívčí internát, Hradec Králové, Denisovo nám. 172 500 02 Hradec Králové
Identifikátor ředitelství:	600 029 565
IZO:	062 693 859
Ředitelka zařízení:	Mgr. Magdaléna Chudíková
Zřizovatel:	Provincie kongregace Dcer Panny Marie Pomocnice Vítkova 12, 186 00 Praha 8
Příslušný školský úřad:	ŠÚ Hradec Králové M. Horákové 504, 500 06 Hradec Králové
Termín inspekce:	20. dubna 1999, 22. dubna 1999
Inspektorka:	Mgr. Jana Kocábová
Předmět inspekce:	Posouzení činnosti školského zařízení ve vybraných částech dle § 18 odst. 3, 4 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů. Podmínky, průběh a výsledky výchovně vzdělávací činnosti školského zařízení
Označení dokladů a ostatních materiálů, o které se zjištění opírá:	Zřizovací listina Církevního dívčího internátu v Hradci Králové (dále jen CDI) ze dne 3. dubna 1992, rozhodnutí MŠMT ČR o zařazení školského zařízení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení pod čj. 31.056/98-21 ze dne 12. listopadu 1998, jmenovací dekret Kongregace Dcer Panny Marie Pomocnice pro ředitelku CDI ze dne 24. srpna 1998, Vnitřní řád CDI v Hradci Králové s platností od 1. září 1998, Roční výchovný plán CDI pro školní rok 1998/99, osobní spisy žákyň, přihlášky žákyň do CDI, denní hlášení za školní rok 1998/99, materiál Náš styl výchovy - preventivní systém zpracovaný ředitelkou CDI, záznam z rozhovoru s ředitelkou a dalšími vychovatelkami CDI, závěrečná práce jedné z vychovatelek k ukončení doplňujícího pedagogického vzdělání s názvem Realizace obsahu výchovy mimo vyučování v CDI, seminární práce studentů Teologické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích na téma CDI v Hradci Králové, deník výchovné skupiny, zápisy z porad vychovatelek, měsíční plány konkrétních zájmových činností jednotlivých vychovatelek,

rozpis služeb vychovatelek, písemné rozpracování pracovních náplní ředitelky a vychovatelek.

ZJIŠTĚNÉ SKUTEČNOSTI A JEJICH HODNOCENÍ

1 Hodnocení materiálně technických podmínek výchovně vzdělávací činnosti vzhledem k poslání výchovného zařízení

Církevní dívčí internát je umístěn v areálu bývalého kapucínského kláštera. V roce 1994 byla dokončena jeho celková rekonstrukce a přístavba, takže současný technický stav tohoto dvoupatrového objektu je dobrý. Klasická čtyřkřídlová kompozice vytváří uvnitř objektu rajský dvůr.

V přízemí je umístěna vrátnice, kancelář, návštěvní místnost, prádelna a kotelná. Dále se zde nacházejí prostorná dobře vybavená kuchyně, dvě menší propojené jídelny s kapacitou 40 míst, velký sál využívaný ke společným akcím a sportovním aktivitám žákyň, malá místnost s klavírem a sociální zařízení. V přízemí je také umístěna kaple.

V mezipatře jsou další menší místnost s klavírem a jedna malá studovna.

V prvním poschodí jsou umístěny všechny ložnice žákyň s celkovou kapacitou 46 lůžek a izolační místnost pro nemocné. Jedná se o dva čtyřlůžkové, 6 třílůžkových a 10 dvoulůžkových pokojů. V tomto poschodí je dále místnost pro vychovatelky a dvě větší studovny.

Každá ubytovaná žákyně má k dispozici postel a skříň na oblečení. V pokojích jsou pracovní desky ze zásuvkami, jejichž velikost ne vždy odpovídá počtu na pokoji ubytovaných žákyň. Na zdích jsou umístěny poličky na knihy. Pouze v jednom z pokojů je umyvadlo s tekoucí vodou.

Sprchy a sociální zařízení jsou společné pro všechny ubytované žákyně a jsou v dostatečném množství umístěné na chodbách. Na základě tohoto faktu jsou tedy všechny pokoje zařazeny do druhé kategorie.

V podkroví bydlí všechny vychovatelky a ostatní personál CDI.

K internátu patří velká zahrada s ovocnými stromy, několika lavičkami, tenisovou zdí a třemi sportovními hřišti. Ta jsou díky neodbornému zbudování v současné době naprosto zdevastovaná.

Z ostatního vybavení internátu je možné jmenovat drobné sportovní náčiní (míče, síť, páčky na stolní tenis, tenisové rakety, rakety na badminton, švihadla ap.) a věci běžné potřeby (3 vysoušeče vlasů, kulma, žehlička, žehlicí prkno, varná konvice). Dále je k dispozici barevný televizní přijímač, dva stoly na stolní tenis, stolní hra fotbal, radiomagnetofon, videopřehrávač, asi 200 svazků knih umístěných v knihovně, větší množství kazet, několik pravidelně odebíraných časopisů (Anno domini, Primavera, Report, Hromosvod, Paprsek), Učitelské noviny a Hradecké noviny. K vybavení internátu patří i elektronické varhany a čtyři kytary.

Materiálně technické podmínky v internátě jsou průměrné.

2 Hodnocení psychohygienických podmínek ve výchovném zařízení

Ve všech prostorách internátu byly v době inspekce pořádek a čistota. Úklid pokojů si obstarávají žákyně samy (je pravidelně sledován a hodnocen), společné prostory uklízí uklízečka.

V interiérech je velké množství květin, které jsou umístěné nejen ve společných prostorách, ale i na pokojích žákyň. Stěny jsou vyzdobeny suchými květinami, uměleckými fotografiemi, na panelech umístěnými fotografiemi ze života internátu a komunity sester, vlastními výtvary žákyň a informačními nástěnkami. Studovny jsou opatřeny novými závěsy a koberci, které velmi hezky barevně ladí. Výzdobu svých ložnic si zajišťují žákyně samy dle svého vkusu a zájmů, jedinou podmínkou je nepoškození malby stěn. Také obě jídelny jsou pro žákyně a personál příjemným kulturním prostředím s vkusnou estetickou úpravou.

Po domluvě s vychovatelkami a spolubydlícími mohou žákyně používat na pokojích také vlastní elektrospotřebiče (počítače, radiopřijímače, radiomagnetofony ap.).

Dvůr se studnou uprostřed areálu je čistý, osázený trávnikem a vkusně doplněný 4 soliterními stromky. Celkový dojem kazí zdevastovaná hřiště v jinak hezké zahradě s lavičkami, ovocnými stromy a obdělávaným políčkem se zasázenou zeleninou.

Subjektivně posuzované tepelné a světelné podmínky v internátě jsou vyhovující.

Zřejmá je snaha po dalším vylepšování estetického prostředí internátu, která je však částečně ovlivňována finančními možnostmi.

Chod internátu se řídí podrobně rozpracovaným vnitřním řádem, kde jsou zařazena mimo povinností i práva ubytovaných žákyň. Jedním z práv je i možnost demokratického vyjadřování názoru ke všem oblastem života v internátě formou připomínek či vlastních návrhů. Velký důraz je ve vnitřním řádu kladen na zodpovědnost, vzájemné poznávání a ohleduplnost při životě v kolektivu.

Součástí vnitřního řádu je denní režim, který plně respektuje z hlediska časového rozvržení věk ubytovaných, studijní klid pro přípravu na vyučování a možnost účasti na ranních a večerních motlitbách u věřících žákyň.

Nevýhodou je, že každá ze žákyň si musí zajišťovat vlastní lůžkoviny (peřinu, polštář, povlečení) a jejich pravidelnou výměnu. Z rozhovoru s ředitelkou internátu vyplynulo, že tento fakt není problémem, který by musel být často řešen.

Snídaně, svačiny a večeře jsou zajištěny v internátě, obědy mají žákyně ve školních jídelnách. Snídaně a svačiny jsou připravovány v internátě, večeře jsou dováženy z jídelny s celodenním provozem a jsou pouze vydávány.

Pitný režim je realizován prostřednictvím nápoje dostupného v jídelně prakticky celý den, popř. přípravou teplých nápojů ve varné konvici na chodbě.

Prostorové podmínky pro přípravu žákyň na vyučování jsou dobré, také pomoc a kontrola ze strany vychovatelek i ostatního personálu je častá a účelná (vrátná je bývalá učitelka na gymnáziu a její pomoc žákyním v oblasti výuky a doučování jazyků je velmi účinná). Problém nedostatečných pracovních prostor pro žákyně v některých pokojích je řešen jejich studiem v prostorných studovnách.

Účinná relaxace jako kompenzace školní zátěže je uplatňována prostřednictvím nabídky zájmových aktivit i pobytem na zahradě či na dvoře.

Vzhledem k malému počtu ubytovaných žákyň a příkladnému přístupu vychovatelek a ostatního personálu k nim je atmosféra v internátě velmi přátelská, komunikativní a plná důvěry a radosti.

Psychohygienické podmínky v internátě jsou hodnoceny jako spíše nadprůměrné.

3 Hodnocení výchovného zařízení z hlediska rozvoje osobnosti žáků, utváření všeobecné kulturnosti, hodnotových orientací a postojů

Hlavní dokument, který řídí výchovnou práci v CDI, je Roční výchovný plán na CDI v Hradci Králové pro školní rok 1998/99. Ten se orientuje na výchovu k základním lidským hodnotám (dobrota, čestnost, pracovitost, zodpovědnost, vytrvalost, tvořivost a komunikativnost) a na otevření se k duchovnímu rozměru lidského bytí. Zpracoval ho kolektiv vychovatelek pod vedením ředitelky CDI a jsou v něm pokryty všechny oblasti možného formativního působení na mladého člověka. Obsahuje měsíční i týdenní orientační rozpisy se zaměřením na základní lidské hodnoty a strategii výchovné práce směřující k jejich uvědomění a uznávání. Je v něm obsažena také poměrně široká nabídka zájmových aktivit v CDI, která se dělí na pravidelné kroužky a příležitostné činnosti.

Výchovnou činnost v CDI zajišťují čtyři vychovatelky, tři z nich jsou sestry FMA (Kongregace Dcer Panny Marie Pomocnice). Jejich vzdělání odpovídá požadavkům pro tento druh výchovné práce. Jedna z nich je v současné době studentkou dálkového studia střední pedagogické školy, dvě mají vysokoškolské vzdělání s pedagogickým zaměřením, jedna má dokončeno třísemestrové doplňující pedagogické vzdělání se zaměřením na vychovatelství. Sestry FMA absolvovaly i tříletou formaci v Římě, která byla mj. zaměřena i na výchovu mládeže. Všechny vychovatelky se scházejí pravidelně jedenkrát týdně a upřesňují směřování výchovného působení do různých oblastí a na sledování konkrétních jevů. Zápisy z těchto jednání byly inspekci předloženy.

V době inspekce bylo v CDI ubytováno 43 žákyň převážně z Biskupského gymnázia Bohuslava Balbína v Hradci Králové. Jejich věk se pohybuje mezi 12 až 19 lety, což je z hlediska volby výchovných postupů velmi obtížné, neboť se jedná o různá údobí dospívání mladých lidí (prepuberta, puberta, adolescence).

Z rozhovoru s ředitelkou zařízení a dalšími vychovatelkami bylo zjištěno, že výchovná práce se žákyněmi se přes tento fakt neuskutečňuje v menších pevně stanovených výchovných skupinách, ale velmi často individuální formou, ve skupinách formovaných na základě trvalých zájmů žákyň či příležitostných nabídek zájmové činnosti. Přestože jsou ubytované žákyně rozděleny dle věku do čtyř skupin a jim jsou přiděleny jednotlivé vychovatelky, jde spíše o formální rozdělení z organizačních důvodů, neboť při tak malém počtu ubytovaných je možné realizovat výchovné působení všech vychovatelek na všechny žákyně. Tento zmiňovaný fakt byl pozorován při běžném kontaktu vychovatelek a žákyň, při kterém byla prokazatelně projevoována oboustranná důvěra. Důležitá je při výchovné práci vychovatelek velká znalost problémů a úspěchů žákyň ve škole i znalost jejich často problémového rodinného prostředí, což vyplývalo z rozhovorů, kterým byly inspekce přítomna. Práce vychovatelek je charakterizována upřímným zájmem o život žákyň a o všestranný rozvoj jejich osobnosti, laskavým až kamarádkým přístupem, který vyvolává

nejen vzájemnou důvěru, ale částečně nahrazuje zvláště u nejmladších žákyň rodinné zázemí.

Jedenkrát za čtrnáct dní se scházejí všechny žákyně s vychovatelkami, probírají se veškeré organizační záležitosti v CDI, řeší se společné problémy, otázky psychohygieny a slušného chování. Při těchto setkáních se zdůrazňuje zájem o každého jedince, a proto se nezapomíná ani na osobní přání k narozeninám. Utužuje se tak kolektiv všech ubytovaných a v rámci diskuse je dána možnost vyjadřovat svoje názory na chod života v CDI.

Jiný způsob přenosu informací od vychovatelek směrem k žákyním se uskutečňuje prostřednictvím rozhlasu, aktuálně obměňovaných nástěnek, ale hlavně osobním individuálním kontaktem.

Spolupráce se školou je záležitostí aktivního přístupu vychovatelek. Důležité informace z biskupského gymnázia přenáší do zařízení jedna sestra FMA, která je v areálu ubytována a ve zmiňované škole učí.

Dle rozhovoru s vychovatelkami je spolupráce s rodiči ve většině případů dobrá. Nejčastější je osobní kontakt, který je realizován hlavně v době třídních schůzek ve škole či v rámci nedělního příjezdu žákyň do internátu. U problémových žákyň, kterých však není mnoho, se kontakt s rodiči děje i prokazatelnou písemnou formou.

V jednom případě byl během školního roku navázán i kontakt s psychologem a psychiatrem. Některé žákyně absolvovaly tříměsíční pobyt ve výchovném středisku Návrat, z tohoto důvodu ředitelka zařízení udržuje kontakt s jeho pracovníky (konzultace výchovných postupů).

Žákyně mají dle rozvrhu ve škole a dalších zájmových aktivit mimo internát nahlášenou přesnou dobu příchodu do internátu. Vzhledem k tomu, že tyto příchody jsou často až po 16 hodině a studijní doba začíná právě v tuto dobu, není toto časové rozvržení přípravy na vyučování právě nejvhodnější.

Další pobyt žákyň mimo internát během dne je závislý nejen na prospěchu ve škole, chování a dodržování pořádku v internátě, ale hlavně na domluvě s vychovatelkami. Odchod žákyň z internátu a hlavně domluvená doba příchodu jsou registrovány zápisem v příloze denního hlášení i na vrátnici (služba je zde od 13 do 20 hodin).

Rozpis služeb vychovatelek, který byl předložen, je čtrnáctidenní a cyklicky se opakující. Během dopoledne se vychovatelky starají o zajištění bezproblémového chodu internátu včetně údržby. Kromě vychovatelek působí v CDI i další tři sestry FMA jako provozní zaměstnankyně a dvě civilní pracovnice ve funkcích vrátné a uklízečky. Také ony svým laskavým a přátelským chováním dotvářejí příjemnou klidnou atmosféru zařízení.

Služba v místnosti pro vychovatelky začíná ve 13 hodin. Ta z vychovatelek, která má službu, přichází do styku se žákyněmi pouze při jejich příchodech a odchodech, ale i tehdy projevuje o ně zájem častou nenásilnou komunikací s nimi, což bylo během inspekce sledováno. Ostatní z nich se věnují v té době výchovné práci se žákyněmi.

Časový rozpis pro službu konající vychovatelky je uspořádán po kratších časových úsecích tak, aby všechny měly možnost být v každodenním kontaktu se žákyněmi. Nejde jenom o výchovnou práci při různých zájmových aktivitách, ale i o soukromé individuální rozhovory, pomoc při studiu nebo při ověřování osvojených znalostí zvláště u nejmladších z nich. Veškerá činnost v internátě, ať už se týká studia, účasti na zájmových aktivitách či mších, je naprosto dobrovolná, pouze dodržování vnitřního řádu zařízení je nutností.

Prioritou v internátě je zajištění dobrých podmínek pro studium žákyň, dále nabídka široké škály mimoškolních aktivit v oblastech sportovního vyžití, dalšího vzdělávání

a kulturního a duchovního obohacení. Jedná se o kroužky hudební (kytara, klavír, možnost hry na varhany v kostele), společensko-vědní (animovaná činnost na rozvíjení osobnosti) a jazykové (ruský, italský, anglický jazyk). Dále je žákyním nabízena příležitostná zájmová činnost ve formě aktivního divadla, kreslení, batikování, aranžování, pečení a zdobení perníčků, práce na zahradě ap. Ze sportovních aktivit je to návštěva plaveckého bazénu, tenis, stolní tenis, míčové hry, popř. turistika a lyžování.

Žákyně se mohou účastnit přípravy a následně i oslavy různých církevních svátků i interních oslav a společenských večerů u ohně na zahradě. Pravidelné je v internátě i promítání vybraných filmů, někdy i následná diskuse o nich. V plánech internátu pro tento školní rok je i zařazení besedy na téma rodinná a sexuální výchova. V internátě je sledována aktuální nabídka pořadů v různých kulturních zařízeních v Hradci Králové, účast na nich si určují žákyně částečně samy podle vlastního zájmu či pro povzbuzení některých z nich při jejich aktivní účasti. Zájemkyním se nabízí i možnost duchovní formace a účast na aktivitách Saleziánského hnutí mládeže.

Inspekce sledovala život v CDI po dva dny až do večerních hodin a byla přítomna mnoha aktivitám. Jednalo se o výuku hry na kytaru, dále o výuku italštiny, angličtiny, ruštiny, individuální rozhovory se žákyněmi, společnou návštěvu plaveckého bazénu, službu žákyň v kuchyni, hru na klavír, společenskou hru s tematickým zaměřením na smyslové sebezpoznávání ap. Při všech těchto kontaktech žákyň a vychovatelek inspekce pozorovala přátelskou atmosféru, snahu po sebevzdělávání ze strany žákyň a upřímný zájem o zajištění klidného zázemí a osobnostního a znalostního rozvoje žákyň v mnoha oblastech ze strany vychovatelek.

Při výchově k vlastní tvořivosti je důležité zapojení žákyň do výzdoby interiérů vlastními výrobky a do příprav oslav různých svátků. Zodpovědnost je u nich vyžadovaná při soustavné pečlivé přípravě na vyučování, při vyžadování plnění domluvených příhodů, při vracení půjčených věcí a plnění určených povinností při úklidu či službě v kuchyni. Žákyně jsou vedeny k pracovitosti při vlastním úklidu pokojů nebo při práci na zahradě a v kuchyni. Komunikativní schopnosti jsou u nich vytvářeny častými podněty ze strany vychovatelek a životem ve větším kolektivu. Morální zásady jsou formovány postoji samotných vychovatelek i jejich snahou o projevování rovnocenného osobního zájmu o všechny členy kolektivu. Schopnost formulace a vyjádření vlastního názoru na různé záležitosti v CDI je u žákyň podporována demokratickým přístupem při společných setkáních celého kolektivu i kamarádkým postojem vychovatelek, které k diskusi často vybízejí.

Formativní působení na žákyně je hodnoceno nadprůměrně.

ZÁVĚRY

Materiálně technické zázemí CDI a psychohygienické podmínky v něm zjištěné umožňují kvalitní formativní působení na žákyň a vytvoření klidného motivujícího prostředí pro přípravu žákyň na studium, což je v zařízení pokládáno za prioritu. Výchovné působení v CDI je podloženo písemně zpracovaným výchovným preventivním programem, zabudovaným částečně do ročního plánu zařízení, a je charakterizováno důrazem na osobnostní rozvoj žákyň v oblastech morálky a všeobecné kulturnosti a vzdělanosti. Pozitivním rysem života v CDI je dobrovolnost při výběru z široké nabídky různých aktivit ze strany žákyň, věkem i myšlením blízký vztah vychovatelek a žákyň a motivační schopnost vychovatelek směřující k přemýšlivému, komunikativnímu a ohleduplnému způsobu života jedinců v kolektivu. Inspekci je kladně hodnocena zásada častého individuálního kontaktu vychovatelek se žákyňemi z důvodu jejich hlubšího poznání, evidentní zájem o jejich život i mimo CDI, nezištné předávání znalostí a zkušeností a osobní příklad v oblasti názorové a postojevé. Z těchto uvedených faktů vyplývá postupné získávání jejich autority a následné snažší a účinnější výchovné působení v mnoha situacích. Během inspekce nebylo zjištěno porušení žádných právních předpisů.

Podmínky, průběh a výsledky výchovně vzdělávací činnosti na Církevním dívčím internátě v Hradci Králové jsou hodnoceny spíše nadprůměrně.

Doporučení:

- zaměřit se na postupnou úpravu sportovních hřišť, která by mohla být využívána v rámci relaxace žákyň v internátě i ke sportovním aktivitám organizovaným nad rámec CDI,
- posunout začátek studijní doby ze stávajících 16 hodin na pozdější termín vzhledem k reálným příchodům žákyň ze škol a nezbytnosti jejich relaxace po vyučování,
- plánovat pravidelnou účast ředitelky CDI na pedagogických radách Biskupského gymnázia Bohuslava Balbína v Hradci Králové, které má na internátě největší počet ubytovaných žákyň,
- zvážit možnost podávání pravidelných písemných informací o chování a aktivitách žákyň jejich rodičům či zákonným zástupcům souběžně s jejich klasifikací ve škole,
- změnit formální osobní spisy žákyň v materiály, které sledují nejen jejich prospěch, ale diagnostikují i jejich chování a umožňují činit z těchto podkladů i výchovné závěry.

razítko

Podpis inspektorky:

.Mgr. Jana Kocábová v. r.

V Hradci Králové dne 7. května 1999

Přílohy: 0

Inspekční zprávu jsem převzala dne 11. května 1999

razítko

Podpis ředitelky zařízení Mgr. Magdaléna Chudíková v. r.

Dle § 19 odst. 8 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Na vědomí

Adresát	Datum předání / odeslání zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Zřizovatel: Provincie kongregace Dcer Panny Marie Pomocnice	1. června 1999	091 360/99-5074
Školský úřad: Hradec Králové	1. června 1999	091 359/99-5074

Připomínky ředitelky zařízení

Datum	Čj. ČŠI	Text
		Připomínky nebyly doručeny.